

Rapport

Opgørelse over ensomhed hos borgere i
Københavns Kommune

Februar 2023

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Sundhedsprofilen – status på ensomhed og livskvalitet

- Undergruppe – køn
- Undergruppe – alder
- Undergruppe – bydel

3. BRUS – status på ensomhedsparametre blandt ældre

- Undergruppe – aktivitetstilbud, hjemmepleje og plejeboliger

1 | Indledning

Københavns Kommune står overfor at videreudvikle sin indsats i forhold til at forebygge og bekæmpe ensomhed blandt ældre borgere i Københavns Kommune. I den forbindelse ønsker Københavns Kommune at opdatere og nytænke den strategiske ramme og retning for arbejdet med at forebygge og bekæmpe ensomhed. For at understøtte det arbejde ønsker Københavns Kommune at få udarbejdet en videnskortlægning af nyere forskning inden for interventioner målrettet ensomhed blandt ældre borgere samt anbefalinger til, hvad Københavns Kommune bør fokusere på i deres fortsatte arbejde på området.

I denne sammenhæng bistår Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) med en litteraturkortlægning af eksisterende videnskabelig og praksisnær litteratur inden for forebyggelse og nedbringelse af ensomhed blandt ældre samt en dataanalyse af ensomhed blandt ældre i Københavns Kommune.

I nærværende rapport beskrives ensomhed hos borgere i Københavns Kommune.

Datagrundlag

Den Nationale Sundhedsprofil

Den Nationale Sundhedsprofil er nationalt repræsentative undersøgelser af den voksne befolknings sundhed, trivsel og sygelighed. I sundhedsprofilen indsamles data om sundhed og sygelighed og forhold af betydning herfor, som ikke er tilgængelige i administrative registre. Sundhedsprofilen er gennemført i 2010, 2013, 2017 og 2021. Spørgsmål om ensomhed blev målt første gang i 2017.

Den Nationale Sundhedsprofil er gennemført i et samarbejde mellem de fem regioner, Sundhedsstyrelsen og Statens Institut for Folkesundhed på baggrund af en aftale mellem Danske Regioner, KL, Sundheds- og Ældreministeriet samt Finansministeriet.

Brugerundersøgelser i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (BRUS)

Hvert år gennemfører Sundheds- og Omsorgsforvaltningen brugerundersøgelser (BRUS) på blandt andet plejehjem og i hjemmeplejen.

I 2021 blev der for 12. år i træk gennemført brugerundersøgelser (BRUS) på ældre- og sundhedsområdet i Københavns Kommune.

Sundhedsprofilen - status på ensomhed og livskvalitet

2.1 | Ensomhed

Udvikling i perioden 2017-2021

Forklaring

Generel stigning i antallet af ensomme

- Samlet set er andelen af personer i Københavns Kommune, som oplever ensomhed, steget med fire procentpoint (fra 10 procent til 14 procent) fra sidste måling i 2017 til seneste måling i 2021.

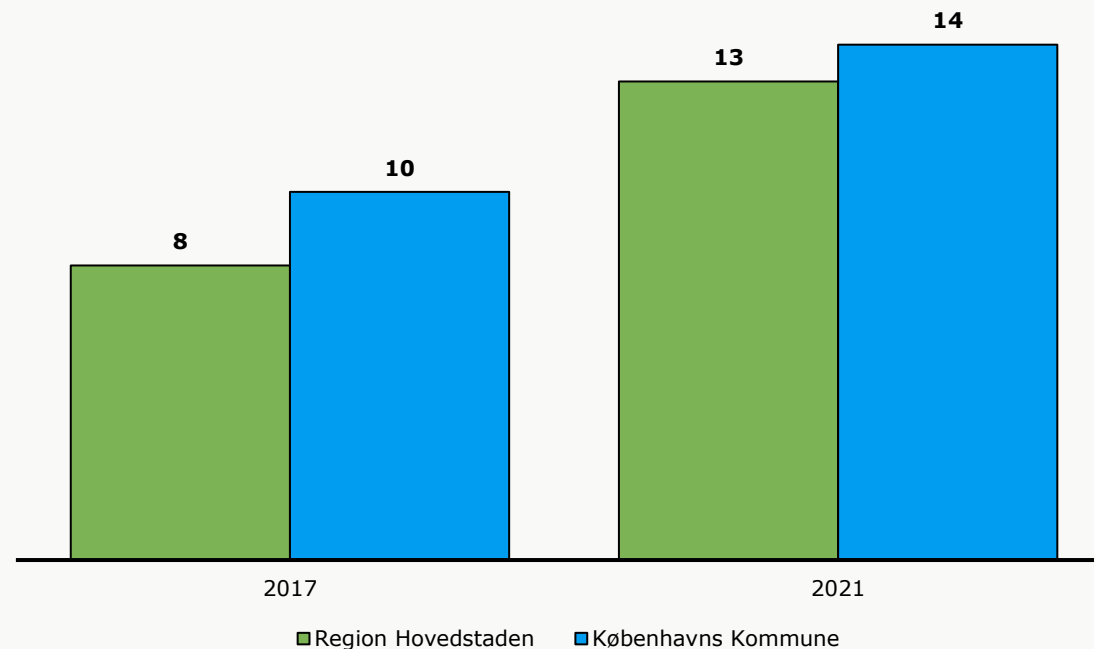
Stigninger i andelen af ensomme i både Region Hovedstaden og Københavns Kommune

- Stigningen i andelen af personer, som oplever ensomhed, har været større i Region Hovedstaden siden 2017 (5 procentpoint) sammenlignet med udviklingen i Københavns Kommune.

Københavns Kommune ligger fortsat over niveauet i Region Hovedstaden

- Københavns Kommune ligger over Region Hovedstaden, når det gælder andelen af personer, som oplever ensomhed (henholdsvis 14 procent i Københavns Kommune og 13 procent i Region Hovedstaden).

Udvikling i andel, som oplever ensomhed (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Udvikling i procent af målgruppe, som oplever ensomhed.

2.1 | Ensomhed

Opdelt på køn

Forklaring

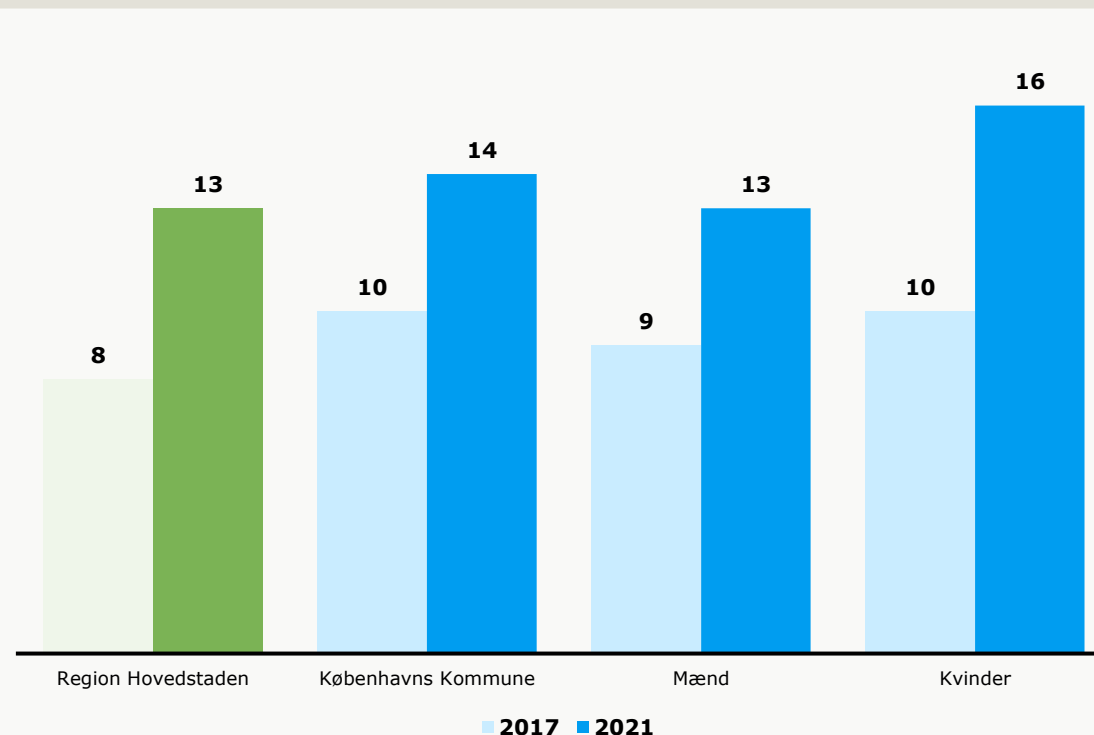
Betydelige forskelle i ensomhedsniveauer for mænd og kvinder

- Analysen viser, at der er en forskel i niveauet af ensomhed blandt mænd og kvinder i Københavns Kommune.
- 13 procent af mændene i Københavns Kommune oplever i 2021 ensomhed, hvorimod 16 procent af kvinderne angiver, at de oplever ensomhed.

Kvinder i Københavns Kommune er mere ensomme end gennemsnittet

- Analysen viser yderligere, at kvinder i Københavns Kommune i højere grad oplever ensomhed (16 procent) end gennemsnittet for både Københavns Kommune (14 procent) og Region Hovedstaden (13 procent).
- Mænd i Københavns Kommune ligger på niveau med gennemsnittet for Region Hovedstaden (13 procent) og lidt under gennemsnitsniveauet i Københavns Kommune (14 procent).

Ensomhed opdelt på køn (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe, som oplever ensomhed.

2.1 | Ensomhed

Opdelt på alder

Forklaring

Ensomhedsniveauet falder med alderen

- Analysen indikerer, at niveauet af ensomhed falder med alderen for borgere i Københavns Kommune. Figuren viser, at 17 procent af de 16-34-årige oplever ensomhed. For gruppen af 35-64-årige er dette tal 4 procentpoint lavere (13 procent).
- Færrest oplever ensomhed blandt den ældste gruppe (65+ årige), hvor 9 procent af borgerne angiver, at de oplever ensomhed.

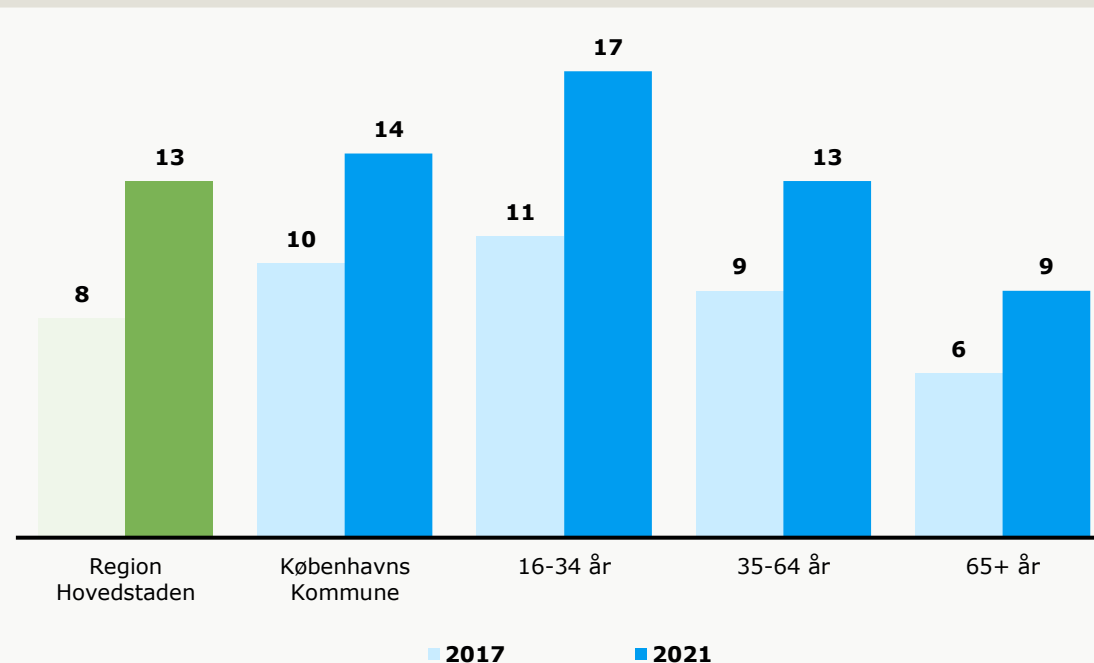
De unge er mere ensomme end gennemsnittet, de ældre er mindre ensomme end gennemsnittet

- Analysen viser, at andelen af 16-34-årige, der oplever ensomhed ligger 3 procentpoint over kommunegennemsnittet (14 procent).
- For de 35-64-årige er andelen af ensomme 1 procentpoint under kommunegennemsnittet, hvorimod andelen for de 65+ årige er 5 procentpoint under kommunegennemsnittet.

Siden 2017 er flere blevet ensomme i alle tre aldersgrupper

- I 2017 var andelen af ensomme hhv. 11, 9 og 6 procent for grupperne.

Ensomhed opdelt på alder (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe, som oplever ensomhed.

2.1 | Ensomhed

Opdelt på bydel

Forklaring

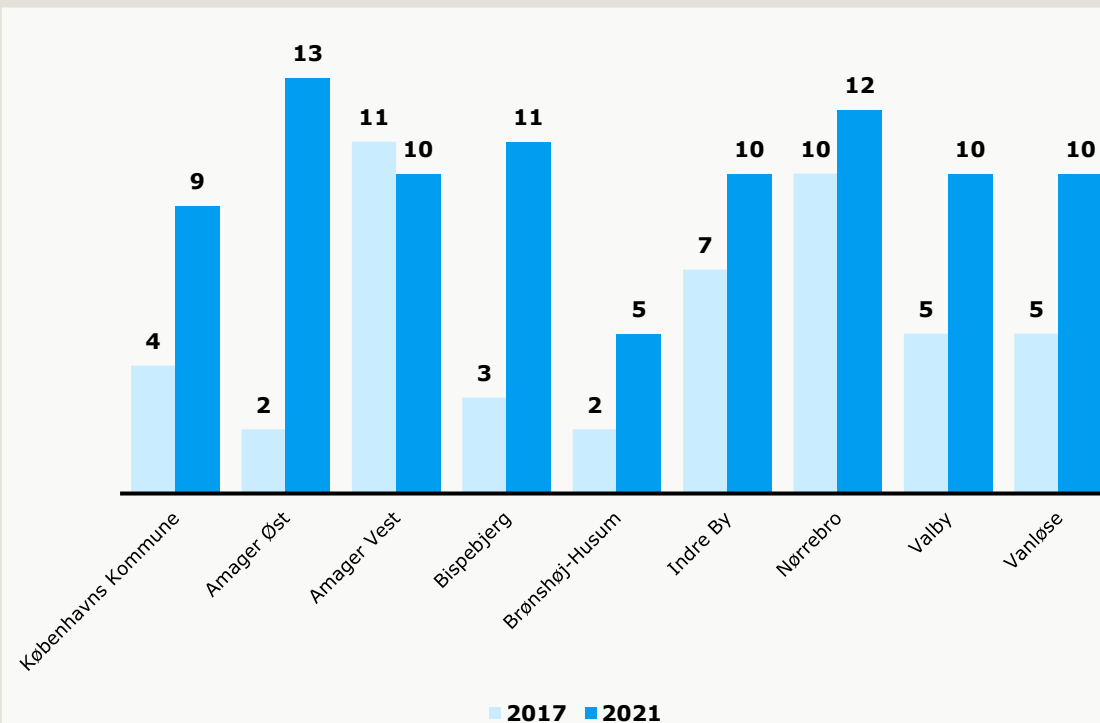
Højest niveau af ensomhed i bydelene Amager Vest, Amager Øst og Bispebjerg

- Analysen viser, at ensomhedsniveauet blandt borgere 65+ år er højest i bydelene Amager Vest (13 procent) og Valby (12 procent).
- Ensomhedsniveauet i disse bydele ligger hhv. 4 og 3 procentpoint over kommunegennemsnittet (9 procent).

Lavt niveau af ensomhed i bydelen Indre By

- Andelen, der føler sig ensomme, er lavest i bydelen Indre By (5 procent). Denne andel ligger 4 procentpoint under kommunegennemsnittet.
- De resterende bydele ligger inden for +/- 1 procentpoint af kommunegennemsnittet på 9 procent.

Ensomhed hos borgere 65+ år, opdelt på bydel (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe, som oplever ensomhed.

2.2 | Livskvalitet

Udvikling i perioden 2017-2021

Forklaring

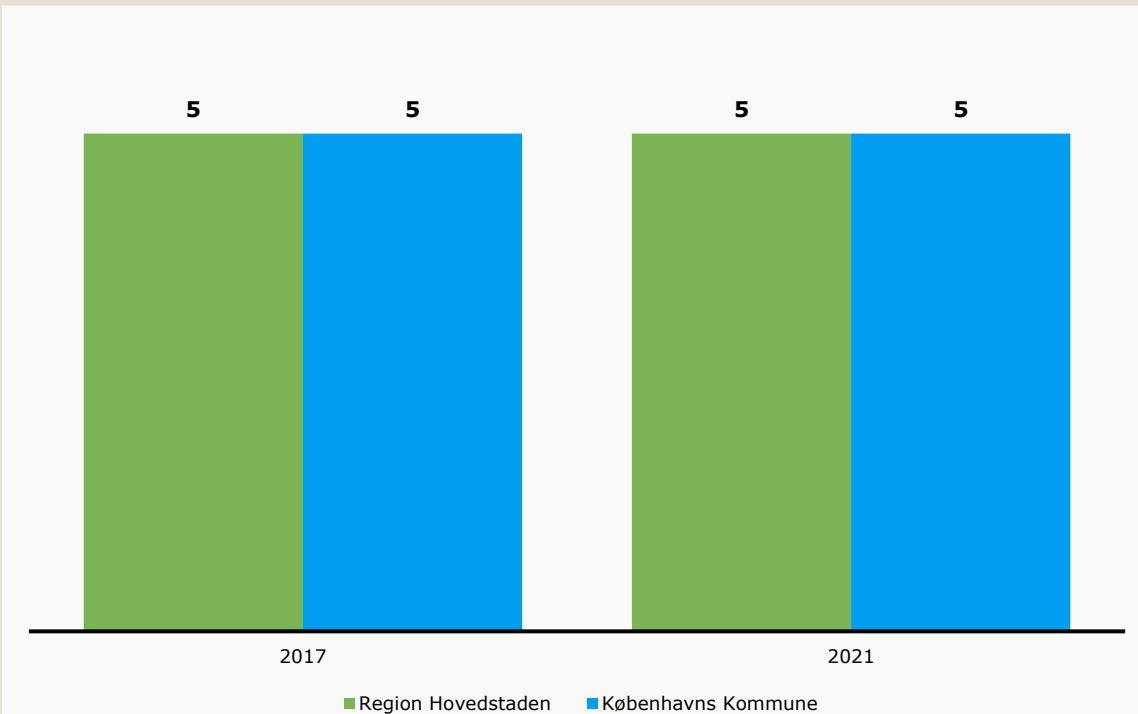
Ingen udvikling i andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet

- Analysen indikerer, at andelen af borgere i Københavns Kommune med dårlig eller meget dårlig livskvalitet uændret siden den sidste måling i 2017 (5 procent).

Andelen i Københavns Kommune med dårlig eller meget dårlig livskvalitet ligger på niveau med Region Hovedstaden

- Analysen viser videre, at andelen af borgere i Københavns Kommune med dårlig eller meget dårlig livskvalitet i både 2021 og 2017 lå på niveau med Region Hovedstaden (5 procent ved begge målinger).

Udvikling i andel med dårlig/meget dårlig livskvalitet (2017-2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Udvikling i procent af målgruppe med dårlig eller meget dårlig livskvalitet.

2.2 | Livskvalitet

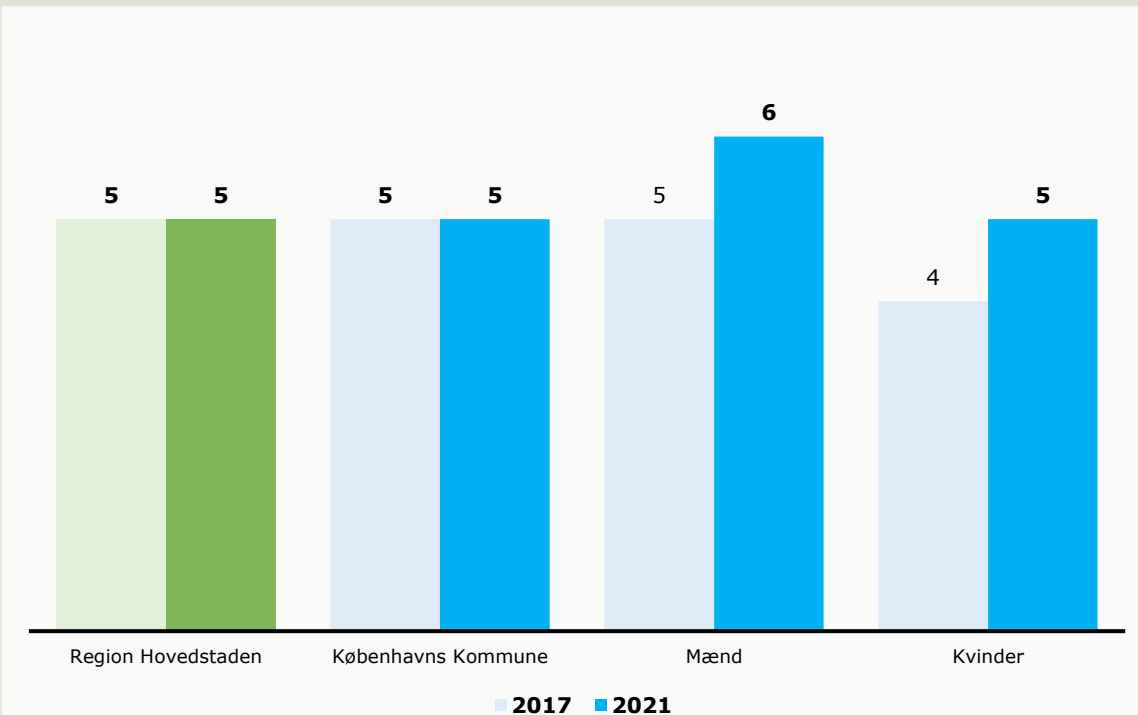
Opdelt på køn

Forklaring

Forskel i livskvalitet mellem mænd og kvinder

- Analysen viser, at der er mindre forskelle på mænd og kvinder i Københavns Kommune, hvad angår andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet.
- 6 procent af mændene angiver, at de har dårlig eller meget dårlig livskvalitet. Dette tal er 5 procent for kvinderne i Københavns Kommune.

Livskvalitet opdelt på køn (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe med dårlig eller meget dårlig livskvalitet.

2.2 | Livskvalitet

Opdelt på alder

Forklaring

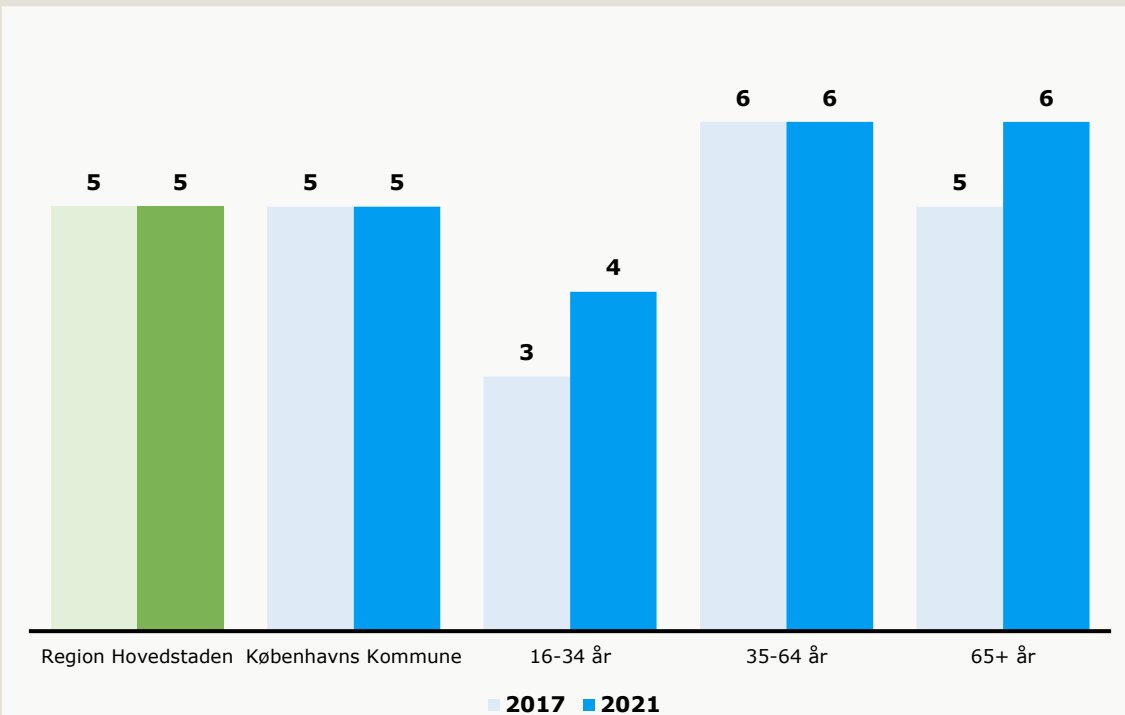
Blandt de ældre grupper er andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet over kommunegennemsnittet

- Analysen viser, at andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet ligger på 6 procent for både gruppen af 35-64-årige og gruppen af 65+-årige.
- Disse andele ligger 1 procentpoint over kommunegennemsnittet (5 procent).

Andelen af borgere med dårlig eller meget dårlig livskvalitet er lavest blandt de unge

- Analysen indikerer, at der er færrest borgere med dårlig eller meget dårlig livskvalitet blandt de unge i Københavns Kommune (4 procent).
- Denne andel ligger 1 procentpoint under kommunegennemsnittet (5 procent).

Livskvalitet opdelt på alder (2017 - 2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe med dårlig eller meget dårlig livskvalitet.

2.2 | Livskvalitet

Opdelt på bydel

Forklaring

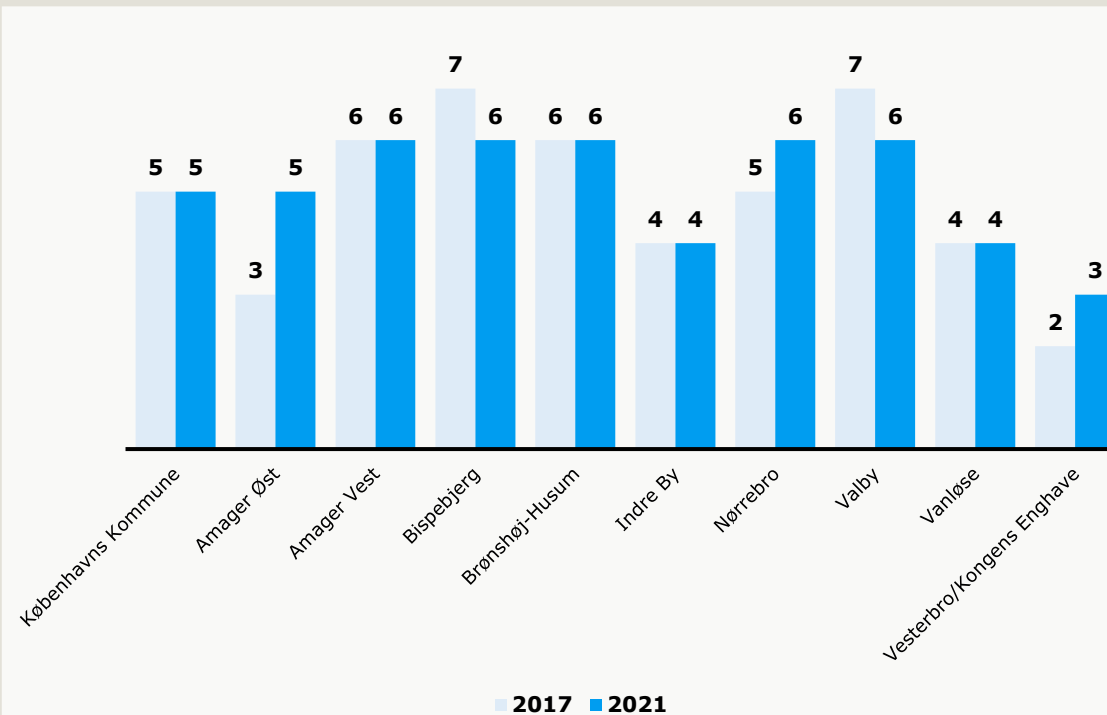
Flest med dårlig eller meget dårlig livskvalitet i Amager Vest, Bispebjerg, Brønshøj-Husum, Nørrebro og Valby

- Analysen viser, at andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet er højest i Amager Vest, Bispebjerg, Brønshøj-Husum, Nørrebro og Valby (6 procent).
- Andelen i disse bydele ligger 1 procentpoint over kommunegennemsnittet (5 procent).

Færrest med dårlig eller meget dårlig livskvalitet i Vesterbro/Kongens Enghave, Indre By og Vanløse

- Analysen viser yderligere, at andelen med dårlig eller meget dårlig livskvalitet er lavest i bydelene Vesterbro/Kongens Enghave (3 procent), Indre By (4 procent) og Vanløse (4 procent).
- Disse andele ligger henholdsvis 2 og 1 procentpoint under kommunegennemsnittet (5 procent).

Livskvalitet 65+ år, opdelt på bydel (2021)

Note: Tal fra Sundhedsprofilen, 2021. Procent af målgruppe med dårlig eller meget dårlig livskvalitet.

BRUS

– status på ensomhedsparametre blandt ældre

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Medarbejdernes tid til at tale med borgeren

Forklaring

Generelt et højt oplevet niveau af tid til at tale med borgeren

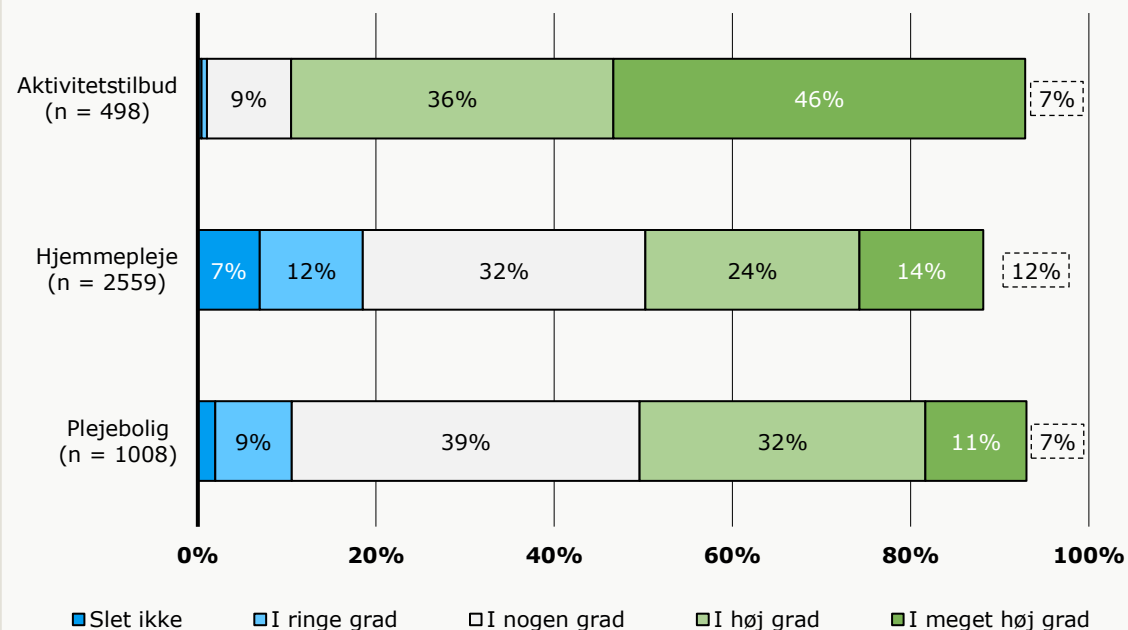
- Analysen indikerer, at der generelt er en oplevelse af, at medarbejderne i hhv. aktivitetstilbud, hjemmepleje og plejeboliger har tid til at tale med borgeren, når der er brug for det.
- For alle tre grupper er gennemsnittet over midterværdien 3 (4,4 for aktivitetstilbud, 3,3 for hjemmepleje og 3,5 for plejeboliger, hvor mindsteværdien er 1 og maksimumsværdien er 5).

Bedst tid opleves blandt medarbejdere på aktivitetstilbud, mindst tid opleves blandt medarbejdere i hjemmeplejen

- Analysen viser derudover, at borgere i aktivitetstilbud oplever, at medarbejderne har bedst tid til at tale med dem, når der er brug for det. 80 procent angiver, at medarbejderne "i høj grad" eller "i meget høj grad" har tid til at tale, når der er brug for det.
- Andelen af borgere, der angiver "i høj grad" eller "i meget høj grad", er hhv. 38 procent blandt borgere i hjemmeplejen og 43 procent blandt borgere i plejeboliger.

Medarbejdernes tid til at tale med borgeren (2021)

I hvilken grad har medarbejderne tid til at tale med dig, når du har brug for det?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ved ikke/Ikke relevant".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Mulighed for at snakke/være sammen med andre

Forklaring

Generel oplevelse af, at der er mulighed for at snakke og være sammen med andre, når der er behov for det

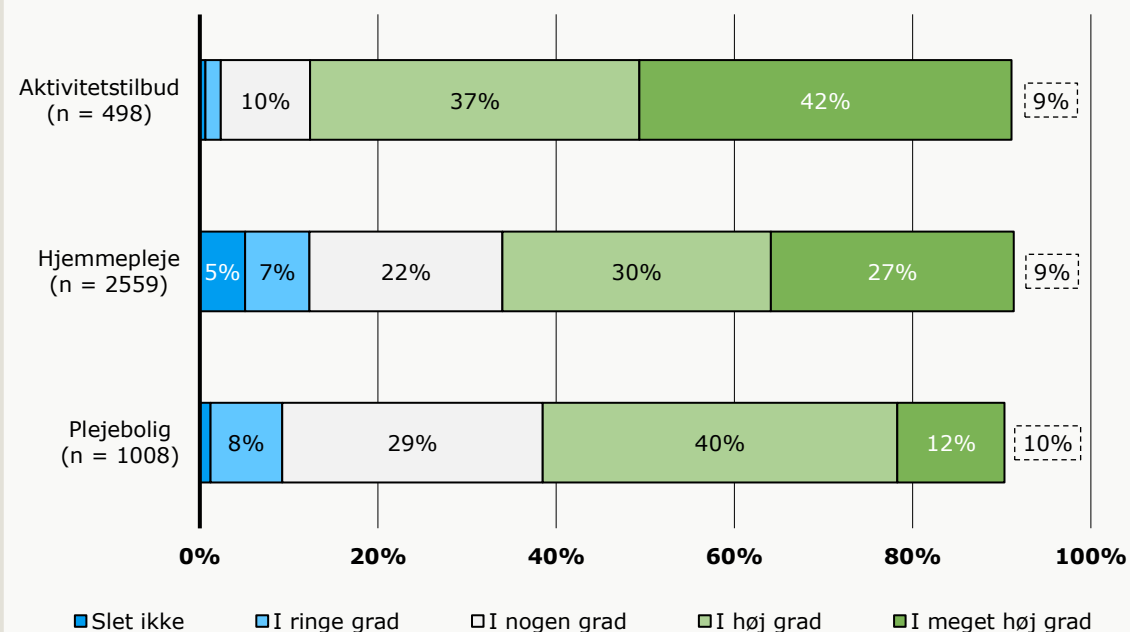
- Analysen viser, at de adspurgte borgere generelt oplever, at der er mulighed for at snakke og være sammen med andre, når de har behov for det.
- For alle tre grupper er gennemsnittet over midterværdien 3 (4,3 for aktivitetstilbud, 3,7 for hjemmepleje og 3,6 for plejeboliger, hvor mindsteværdien er 1 og maksimumsværdien er 5).

Bedre muligheder for at snakke og være sammen med andre for borgere i aktivitetstilbud

- Analysen indikerer videre, at borgere i aktivitetstilbud oplever de bedste muligheder for at snakke og være sammen med andre. Her angiver 79 procent, at der i høj grad eller i meget høj grad er mulighed for at snakke med andre, hvis de har behov for det.
- Andelen af borgere i hjemmeplejen og i plejebolig, der angiver, at der i høj grad eller i meget høj grad er mulighed for at snakke og være sammen med andre er hhv. 57 procent (hjemmepleje) og 52 procent (plejebolig).

Mulighed for at snakke/være sammen med andre (2021)

I hvilken grad [er der / giver aktivitetscentret dig] mulighed for at snakke og være sammen med andre, hvis du har behov for det?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ved ikke/Ikke relevant".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Fortrolighed ved problemer/brug for støtte

Forklaring

Størstedelen af borgerne har nogen, som de er særligt fortrolige med

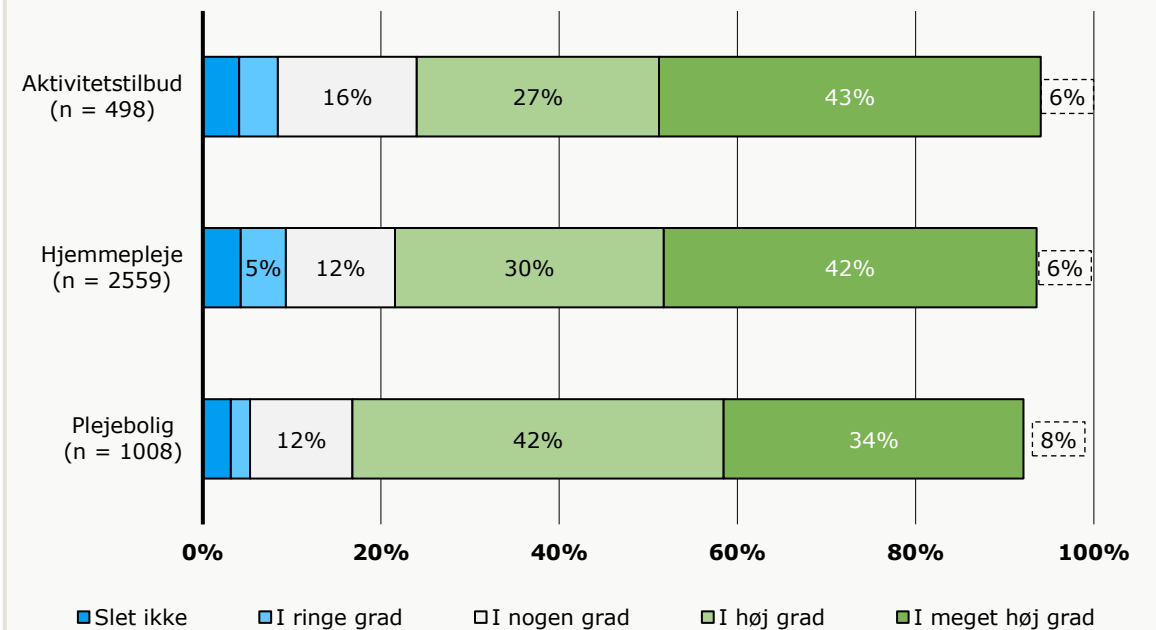
- På tværs af alle tre grupper oplever borgerne i høj grad, at der er nogen, som de er særligt fortrolige med, og som de kan tale med, hvis de har problemer eller brug for støtte.
- Gennemsnittet for alle tre grupper er 4,1, hvilket ligger betragteligt over midterværdien 3 (hvor mindsteværdien er 1 og maksimumsværdien er 5).

Op mod tre fjerdedele af borgerne angiver, at de i høj grad eller meget høj grad har nogen, som de er fortrolige med

- For alle tre grupper angiver op imod tre fjerdedele af borgerne, at de i høj grad eller meget høj grad har nogen, som de er fortrolige med.
- Blandt borgerne i aktivitetstilbud gælder det 70 procent, blandt borgerne i hjemmepleje er det 72 procent, og for borgere i plejebolig er det tilfældet for 76 procent af borgerne.

Fortrolighed ved problemer/brug for støtte (2021)

I hvilken grad er der nogen, som du er særligt fortrolig med, og som du kan tale med, hvis du har problemer eller brug for støtte?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ved ikke/Ikke relevant".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Oplevelse af manglende selskab

Forklaring

Størstedelen af borgerne føler sjældent eller aldrig, at de mangler nogen at være sammen med

- Analysen viser, at over halvdelen af borgerne på tværs af alle tre grupper sjældent eller aldrig føler, at de savner nogen at være sammen med.

Færrest mangler selskab blandt borgere i plejebolig

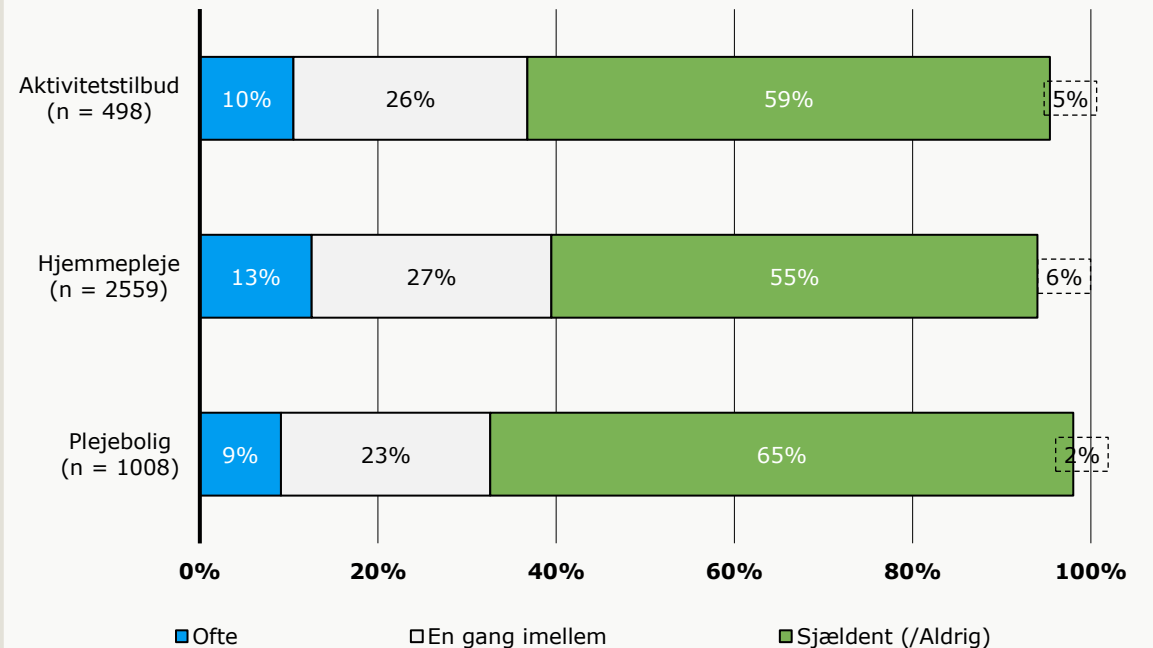
- Blandt borgerne i plejebolig angiver hele 65 procent, at de sjældent eller aldrig føler, at de savner selskab.
- For borgere i aktivitetstilbud angiver 59 procent, at dette er tilfældet. For borgere i hjemmepleje er andelen 55 procent.

En mindre andel af borgerne angiver, at de ofte savner selskab

- På tværs af alle tre grupper er der en mindre andel af borgerne, der angiver, at de ofte føler, at de savner nogen at være sammen med.
- Andelen er 10 procent blandt borgere i aktivitetstilbud, 13 procent blandt borgere i hjemmepleje og 9 procent blandt borgere i plejebolig.

Oplevelse af manglende selskab (2021)

Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ønsker ikke at svare".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Følelse af isolation

Forklaring

Størstedelen af borgerne føler sig sjældent eller aldrig isoleret fra andre

- Analysen viser, at størstedelen af borgerne på tværs af de tre grupper sjældent eller aldrig føler sig isoleret fra andre.

Færrest føler sig isoleret blandt borgere i plejebolig

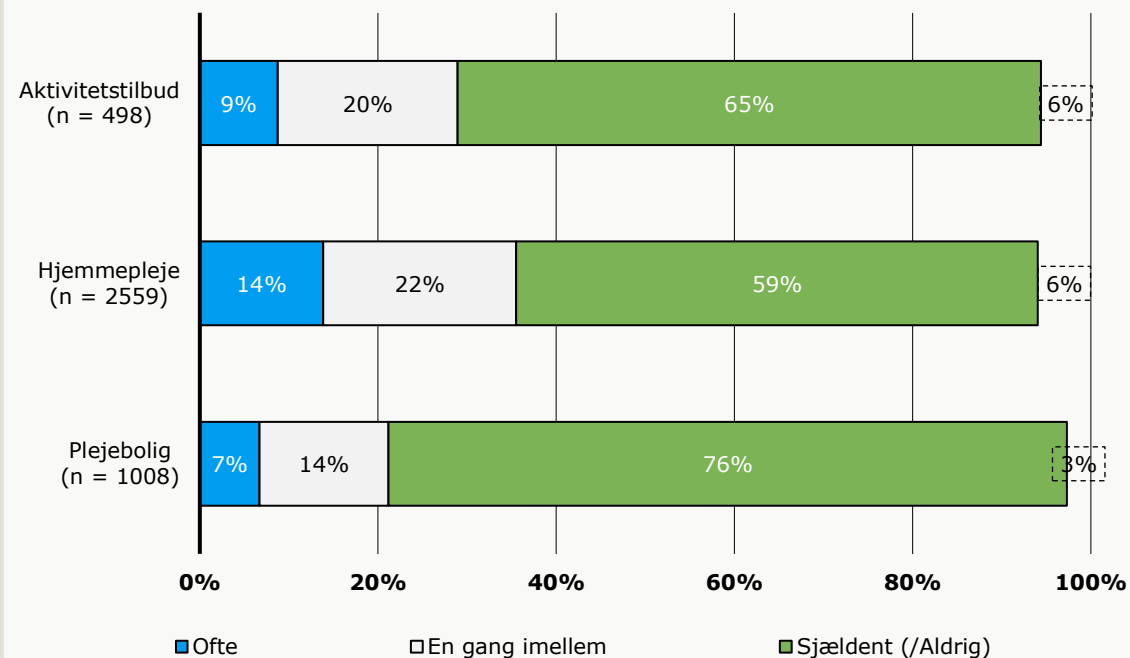
- Blandt borgere i plejebolig angiver tre fjerdedele (76 procent), at de sjældent eller aldrig føler sig isoleret fra andre.
- Denne andel er 65 procent blandt borgere i aktivitetstilbud og 59 procent blandt borgere i hjemmepleje.

Enkelte borgere angiver, at de ofte føler sig isoleret fra andre

- På tværs af de tre grupper er der enkelte borgere, der angiver, at de ofte føler sig isoleret fra andre.
- For borgere i hjemmepleje (14 procent) ligger andelen en smule over de to øvrige grupper (hhv. 9 procent for aktivitetstilbud og 7 procent for plejebolig).

Følelse af isolation (2021)

Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ønsker ikke at svare".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Følelse af at være udenfor

Forklaring

Størstedelen af borgerne føler sig sjældent eller aldrig udenfor

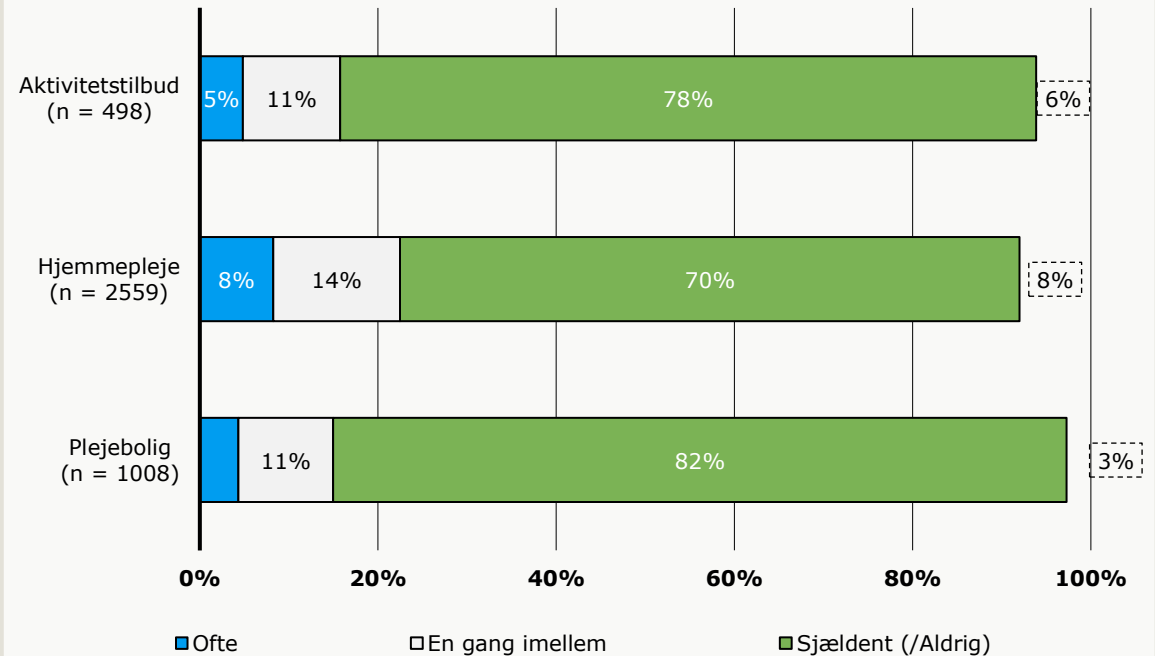
- Analysen viser, at størstedelen af borgerne på tværs af de tre grupper sjældent eller aldrig føler sig udenfor.
- For alle tre grupper ligger andelen, der sjældent eller aldrig føler sig udenfor, over 70 procent. For borgere i aktivitetstilbud er andelen 78 procent, for borgere i hjemmepleje 70 procent og for borgere i plejebolig er andelen 82 procent.

Få borgere angiver, at de ofte føler sig udenfor

- På tværs af de tre borgergrupper er der relativt få, der angiver, at de ofte føler sig udenfor.
- For borgere i hjemmepleje (8 procent) ligger andelen en smule over de to øvrige grupper (hhv. 5 procent for aktivitetstilbud og 4 procent for plejebolig).

Følelse af at være udenfor (2021)

Hvor ofte føler du dig udenfor?

Note: Tal fra BRUS, 2021. Den stiplede boks repræsenterer svarkategorien "Ønsker ikke at svare".

3 | Ensomhedsparametre blandt ældre

Alene på trods af lyst til selskab

Forklaring

Cirka halvdelen af borgerne angiver, at det ikke sker, at de er alene på trods af at have lyst til selskab

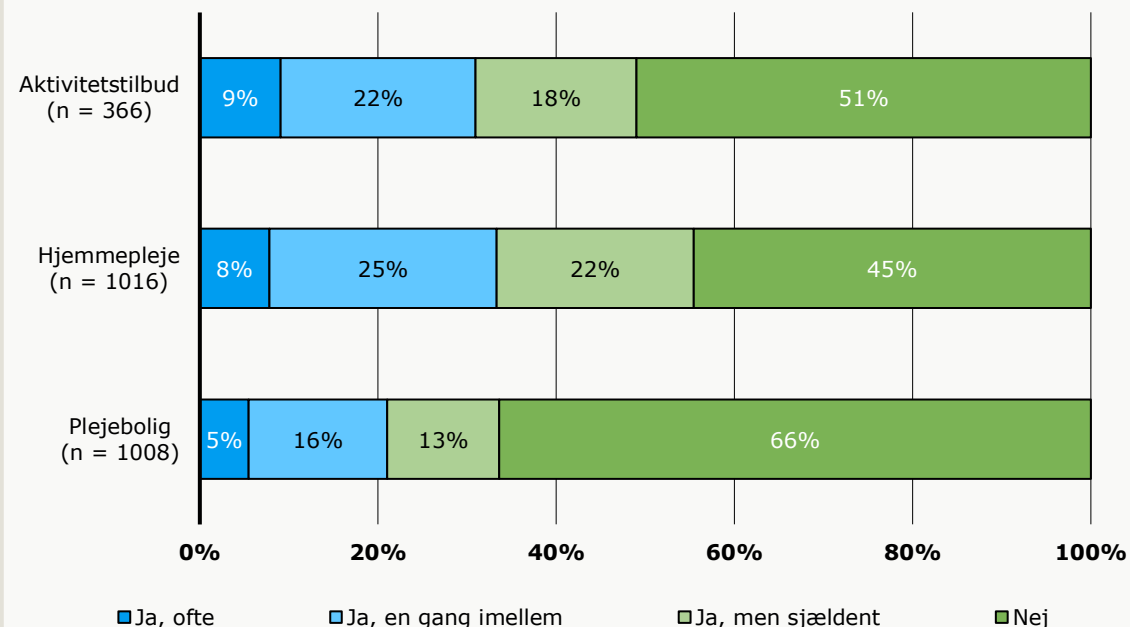
- Analysen viser, at omkring halvdelen af borgerne på tværs af de tre grupper angiver, at det ikke sker, at de er alene, selvom de har mest lyst til at være sammen med andre.
- Andelen er størst blandt borgere i plejebolig, hvor to tredjedele (66 procent) angiver, at det ikke sker. For de to øvrige grupper er andelen hhv. 51 procent (aktivitetstilbud) og 45 procent (hjemmepleje).

En relativt stor andel af borgerne angiver, at det sker ofte eller en gang imellem, at de er alene på trods af at have lyst til selskab

- På tværs af de tre grupper angiver mellem hver tredje og hver femte, at det sker ofte eller en gang imellem, at de er alene, selvom de har mest lyst til at være sammen med andre.
- Andelen er størst blandt borgere i hjemmepleje, hvor en tredjedel (33 procent) angiver, at det sker ofte eller en gang imellem. For de to øvrige grupper er andelen 31 procent (aktivitetstilbud) og 21 procent (plejebolig).

Alene, selvom lyst til selskab (2021)

Sker det nogensinde, at du er alene, selvom du mest har lyst til at være sammen med andre?

Note: Tal fra BRUS, 2021.

Opgørelse over ensomhed hos borgere i Københavns Kommune

Februar 2023

Business Manager

Andreas Østergaard Poulsen

anop@ramboll.com

Rambøll Management Consulting

Hannemanns Allé 53

DK-2300 København S

www.dk.ramboll.com

Chefkonsulent

Bo Rytkjær Callesen

borc@ramboll.com

Bright ideas.
Sustainable change.